

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการออกแบบภาพประกอบที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปะศึกษาสำหรับเด็ก 7-9 ปี” ผู้วิจัยได้แบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนของรายละเอียดเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนของแนวทางการออกแบบภาพประกอบที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปะศึกษาสำหรับเด็ก 7-9 ปี

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนของความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการออกแบบภาพประกอบที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปะศึกษา

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนของ ผลการตรวจพิจารณาและแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ที่มีต่อแนวทางการออกแบบภาพประกอบที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปะศึกษาสำหรับเด็ก 7 – 9 ปี

ผลการวิจัยทั้ง 4 ตอนสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาแนวทางการออกแบบภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็กที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปะศึกษาสำหรับเด็กอายุ 7-9 ปี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ศึกษาเป็นแบบเจาะจง ทั้งหมด 15 ท่านที่ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ และเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการ ด้านการสอน และด้านการวาดภาพประกอบ ดังนี้

1.1 ด้านวิชาการ เป็นผู้มีผลงานทางด้านวิชาการในสาขาศิลปะศึกษา จำนวน 5 ท่าน

1.2 ด้านการสอน เป็นผู้สอนวิชาศิลปะศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้นและมีประสบการณ์ทางการสอนอย่างน้อย 5 ปี จำนวน 5 ท่าน

1.3 ด้านการวาดภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็ก เป็นผู้มีผลงานทางด้านภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็กและมีผลงานอย่างต่อเนื่องอย่างน้อย 5 ปี จำนวน 5 ท่าน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือวิจัย เพื่อศึกษา แนวทาง การออกแบบภาพประกอบที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปศึกษา สำหรับเด็ก 7-9 ปี โดยเครื่องมือที่ใช้ เป็น

แบบสอบถามนักวิชาการและผู้สอนวิชาศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น และ นักวาดภาพ ประกอบหนังสือสำหรับเด็ก โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของนักวิชาการและผู้สอนวิชาศิลปศึกษาระดับ ประถมศึกษาตอนต้น และ นักวาดภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็ก

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและแนวทางในการออกแบบภาพประกอบที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปศึกษา สำหรับเด็กอายุ 7-9ปี

1. ด้านวัตถุประสงค์
2. ด้านเนื้อเรื่อง
3. ด้านส่วนประกอบของหนังสือ
4. ด้านส่วนประกอบของภาพประกอบ
5. ด้านการจัดหน้าและรูปเล่ม
6. ข้อมูลเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะในแต่ละด้านของแนวทางการออกแบบภาพ

ประกอบ

คำถามเกี่ยวกับแนวทางการออกแบบภาพประกอบที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปศึกษา สำหรับเด็ก 7-9 ปี มีลักษณะคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) และคำถามเกี่ยวกับ ข้อเสนอแนะในแต่ละด้านและคำถามปลายเปิด โดยแบ่งคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่ามีทางเลือก 5 ทาง โดยกำหนดคะแนนและความหมายระดับคะแนนดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนที่ 2 มีเกณฑ์ในการคิดค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของแต่ละช่วงความคิดเห็น โดยแปลความหมายตามเกณฑ์ ดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ สำคัญอย่างยิ่ง
- ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วย หรือ สำคัญ
- ระดับ 3 หมายถึง ไม่แน่ใจ
- ระดับ 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย หรือ ไม่สำคัญ
- ระดับ 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ ไม่สำคัญอย่างยิ่ง

3. การทดลองใช้เครื่องมือ

นำแบบสอบถาม ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เพื่อพิจารณาด้านความตรงของเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไข และเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยา

นิพนธ์ และนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง ประชากร จำนวน 3 ท่าน เพื่อปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือให้เหมาะสม

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการ วิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล ด้านวิชาการ เป็นผู้มีผลงานทางด้าน วิชาการในสาขาศิลปศึกษา จำนวน 5 ท่าน ด้านการสอน เป็นผู้สอนวิชาศิลปศึกษาระดับประถม ศึกษาดอนต้น จำนวน 5 ท่านด้านการวาดภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็ก เป็นผู้มีผลงานทางด้าน ภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็ก จำนวน 5 ท่าน โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS for Window / Statistical Package for social science) ในการ หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ร้อยละ (Percent) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ตามลักษณะของเครื่องมือข้างต้น ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างประชากร นำมาแจกแจง ความถี่ของคำตอบ และวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยร้อยละ แล้วนำเสนอในตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับ แนวทางการออกแบบภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็กที่ ส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปศึกษาสำหรับเด็ก 7-9 ปี นำมาแจกแจงความถี่ของคำตอบแต่ละข้อ โดย ให้คำตอบตามอัตราการประมาณค่า ซึ่งมีสเกล 5 , 4 , 3 , 2 และ 1ตามลำดับ มาตรฐานให้คะแนนใน แต่ละข้อ แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ส่วนข้อเสนอแนะทั่วไปในแต่ละ ด้าน และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม นำมาแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ โดยวิเคราะห์และนำเสนอ ในตารางประกอบความเรียง แล้วนำเสนอข้อมูลที่วิเคราะห์ได้ทั้งหมด

การแปลความหมายความหมายของคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า แปลความ หมายโดยถือเกณฑ์ ดังนี้

4.50 – 5.00	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ สำคัญอย่างยิ่ง
3.50 – 4.49	หมายถึง	เห็นด้วย หรือ สำคัญ
2.50 – 3.49	หมายถึง	ไม่แน่ใจ
1.50 – 2.49	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย หรือ ไม่สำคัญ
1.00 – 1.49	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ ไม่สำคัญอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหา โดยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางแจกแจงความถี่ ร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประกอบความเรียง ในส่วนของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม

นำผลวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาและแสดงความคิดเห็น ต่อ แนวทางการออกแบบภาพประกอบที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปศึกษาสำหรับเด็ก 7-9 ปี ได้แก่

- นักวิชาการทางด้านศิลปศึกษา 1 ท่าน
- ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา 1 ท่าน
- นักวาดภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็ก 1 ท่าน

ผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหา และเสนอผลวิจัยในรูปแบบความเรียงในส่วนของข้อมูลที่ได้จากผลตรวจสอบพิจารณาและแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ที่มีต่อแนวทางการออกแบบภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็กที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปศึกษาสำหรับเด็ก 7-9 ปี

ผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหาจากผลวิจัยที่ได้จากการเก็บข้อมูลทั้งสองครั้งในรูปแบบของตารางสรุปประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการออกแบบภาพประกอบที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปศึกษาสำหรับเด็ก 7-9 ปี

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สามารถวิเคราะห์สถานภาพส่วนบุคคลของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ด้าน ได้ดังนี้

เพศ จากประชากรทั้งหมด 15 คน ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 53.3 และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 46.7

อายุ ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่ อายุระหว่าง 56-60 ปีและ อายุระหว่าง 41-45 ปี และอายุระหว่าง 30-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 20 รองลงมาคือ อายุระหว่าง 51-55 ปี และ อายุระหว่าง 36-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 13.3

วุฒิการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทคิดเป็นร้อยละ 66.7 รองลงมาคือ ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 26.7 และระดับปริญญาเอก คิดเป็นร้อยละ 6.7

ผู้เชี่ยวชาญ จำนวนผู้เชี่ยวชาญด้านด้านผู้สอนวิชาศิลปศึกษา ด้านนักวาดภาพประกอบ และด้านนักวิชาการทางศิลปศึกษา คิดเป็นร้อยละ 33.3

ประสบการณ์ทำงาน ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานระยะเวลา ระหว่าง 6-10 ปี และ 26-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.3 รองลงมาคือ ระยะเวลา ระหว่าง 26-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 13.3 และระยะเวลา ระหว่าง 16-20 ปี และ 31-35 ปี และ 36 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 6.7

ความเกี่ยวข้องกับวิชาศิลปะศึกษา ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เป็นผู้สอนวิชาศิลปะศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมาคือ เป็นผู้สอนในสาขาศิลปะศึกษาระดับอุดมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 26.7

ความเกี่ยวข้องกับภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็ก ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการออกแบบภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็ก คิดเป็นร้อยละ 46.6 รองลงมา คือ เคยเข้ารับการเข้าอบรมการออกแบบภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็ก และ เคยได้รับรางวัลเกี่ยวกับการออกแบบภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็ก คิดเป็นร้อยละ 33.3 และเป็นผู้ให้การอบรมการออกแบบภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็ก คิดเป็นร้อยละ 20

ความเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปะ ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่ทำกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปะ และ ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในสาระการเรียนรู้ทัศนศิลป์ คิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมา ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปะ คิดเป็นร้อยละ 20

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม เกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการออกแบบภาพประกอบที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปะศึกษา สำหรับเด็ก 7-9 ปี

1. ด้านวัตถุประสงค์

พบว่าผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นในด้านวัตถุประสงค์ ที่ส่งผลต่อการออกแบบภาพประกอบที่สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปะศึกษา สำหรับเด็ก 7-9 ปี ทุกรายการอยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.11$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนของการเชื่อมโยงกับสาระการเรียนรู้ มีระดับความคิดเห็นที่เห็นด้วย โดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด (จากข้อ 2) คือ ควรออกแบบภาพประกอบให้เด็กสามารถเชื่อมโยงกับสาระความรู้อื่นที่เด็กควรรู้ ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.33$) และ รองลงมา (จากข้อ 3) คือ ควรออกแบบภาพประกอบให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็กที่เด็กสามารถสังเกตเห็น ($\bar{X} = 4.27$)

ความคิดเห็นในส่วนการดัดแปลงไปใช้ในการสร้างงานศิลปะ เห็นด้วย (จากข้อ 8) คือ ควรออกแบบภาพประกอบให้เด็กเกิดความรู้สึกท้าทาย ในการที่จะสร้างงานศิลปะของตนบ้าง ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.20$) และ รองลงมา (จากข้อ 7) คือ ควรออกแบบภาพประกอบให้เด็กสามารถจินตนาการต่อเติมจากภาพประกอบได้ ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{X} = 4.13$)

ความคิดเห็นในส่วนความหลากหลายของประสบการณ์ทางศิลปะ เห็นด้วยมาก (จากข้อ 9 และ 10) คือ ควรออกแบบภาพประกอบให้มีความเป็นเอกลักษณ์ที่ไม่ซ้ำกับที่มีอยู่ และควรออกแบบภาพประกอบให้เด็กสามารถสังเกตเห็นลักษณะการใช้และคุณสมบัติของทัศนธาตุ ได้แก่ เส้น สี รูปร่าง รูปทรง พื้นผิว ที่ว่างในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งและเห็นด้วยตามลำดับ ($\bar{X} = 4.27$) และ

รองลงมา (จากข้อ 11) คือ ควรออกแบบภาพประกอบให้เด็กสามารถเห็นว่าเทคนิคที่เด็กคุ้นเคย
ในชั้นเรียนสามารถนำมาสร้างงานศิลปะได้หลากหลายรูปแบบ ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.20$)

2. ด้านเนื้อเรื่อง

พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นในด้านเนื้อเรื่องที่ส่งผลต่อการออกแบบภาพประกอบ
ที่สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปศึกษา ในส่วนลักษณะของเนื้อเรื่องโดยเฉลี่ยระดับความคิด
เห็นอยู่ในระดับ เห็นด้วย ($\bar{X} = 3.94$) เมื่อพิจารณาในข้อย่อยพบว่าในส่วนลักษณะของเนื้อเรื่อง ที่
อยู่ในลำดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด (จากข้อ 4) คือเนื้อเรื่องที่แทรกความรู้ทางศิลปะในระดับเห็นด้วย
($\bar{X} = 4.20$) และ รองลงมา (จากข้อ 2) คือ ลักษณะเนื้อเรื่องที่เด็กสามารถเชื่อมโยงสู่สาระความรู้ได้
เอง ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.00$)

ความคิดเห็นในส่วนของแก่นเรื่อง ที่อยู่ในลำดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด (จากข้อ 7) คือ แก่น
เรื่องควรมุ่งให้เด็กเกิดความอยากรู้อยากเห็น ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{X} = 4.53$) และ รองลงมา
(จากข้อ 6) คือแก่นเรื่องควรมุ่งเน้นแสดงพฤติกรรมของตัวละครให้เป็นกำลังใจแก่เด็ก ในระดับเห็น
ด้วย ($\bar{X} = 4.20$)

ความคิดเห็นในส่วนของลักษณะของโครงเรื่อง ที่อยู่ในลำดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด (จาก
ข้อ 8) คือโครงเรื่องมีการดำเนินเรื่องที่มีความท้าทายให้แก้ไขปัญหา ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{X}$
 $= 4.73$) และ รองลงมา (จากข้อ 11) คือโครงเรื่องควรดำเนินเรื่องผ่านประเพณีและวัฒนธรรม ใน
ระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{X} = 4.67$)

ความคิดเห็นในส่วนของบุคลิกของตัวละคร ที่อยู่ในลำดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด (จากข้อ
12)คือบุคลิกของตัวละครที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ส่งผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก ในระดับเห็นด้วย
อย่างยิ่ง ($\bar{X} = 4.80$) รองลงมา คือ บุคลิกของตัวละครส่งผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก ในระดับเห็นด้วย
อย่างยิ่ง ($\bar{X} = 4.67$)

ความคิดเห็นในส่วนของรูปแบบการเขียนที่อยู่ในลำดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด (จากข้อ 18)
คือ ควรแทรกคำศัพท์เกี่ยวกับศิลปะ ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 3.80$) รองลงมาคือ รูปแบบการเขียนที่มี
ลักษณะชวนค้นหา (จากข้อ 16) ในระดับ เห็นด้วย ($\bar{X} = 3.67$)

ความคิดเห็นในส่วนของลักษณะการใช้ภาษา ที่อยู่ในลำดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด (จากข้อ
21) คือการเลือกใช้คำอย่างเหมาะสมเพื่อที่จะเปิดโอกาสให้ภาพได้เล่าเรื่องบ้าง ในระดับเห็นด้วย
อย่างยิ่ง ($\bar{X} = 4.33$)รองลงมา คือ การใช้คำถามให้เด็กได้หาคำตอบ ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.13$)

3. ด้านส่วนประกอบของหนังสือ

พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นในด้านส่วนประกอบของหนังสือที่ส่งผลต่อการออกแบบภาพประกอบที่สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปศึกษา โดยเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ เห็นด้วยอย่างยิ่ง ($X = 4.57$) เมื่อพิจารณาในข้อย่อยพบว่าในส่วนลักษณะของเนื้อเรื่อง ที่อยู่ในลำดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด (จากข้อ 4) คือ ขนาดและรูปร่างมีความปลอดภัยในการใช้งาน ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($X = 4.87$) และ รองลงมา (จากข้อ 3) คือ ขนาดและรูปร่างมีความสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง ในระดับเห็นด้วย ($X = 4.47$)

ความคิดเห็นในส่วนของปกหนังสือ เห็นด้วยมากที่สุด (จากข้อ 5, 6 และ 7) คือ ปกของหนังสือออกแบบให้มีความสะดุดตาและน่าสนใจ ปกของหนังสือออกแบบให้สอดคล้องกับภาพประกอบภายในเล่ม และปกของหนังสือออกแบบให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{X} = 4.60$)

ความคิดเห็นในส่วนของหน้าแสดงรายละเอียดของหนังสือ เห็นด้วยมากที่สุด (จากข้อ 8) คือ ออกแบบให้สอดคล้องกับภาพประกอบภายในเล่ม ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{X} = 4.67$) และ รองลงมา (จากข้อ 9) คือ ออกแบบให้เป็นส่วนหนึ่งของการเล่าเรื่อง ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.47$)

ความคิดเห็นในส่วนตัวอักษรที่เลือกใช้ เห็นด้วยมากที่สุด (จากข้อ 11 และ 12) คือ ออกแบบให้มีความชัดเจนอ่านง่ายทั้งในด้านรูปแบบและขนาด และถูกต้องตามลักษณะของอักษรภาษาไทยที่เด็กควรจดจำเป็นแบบอย่าง ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{X} = 4.87$) รองลงมา (จากข้อ 13) คือ ออกแบบให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง (อักษรประดิษฐ์) ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งและเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.07$)

ความคิดเห็นในส่วนของกระดาษที่ใช้พิมพ์ เห็นด้วยมากที่สุด (จากข้อ 15) มีความทนทานและความปลอดภัย ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{X} = 4.93$) รองลงมา (จากข้อ 14 และ 16) คือ มีคุณสมบัติที่ทำให้ภาพประกอบมีความชัดเจนและสวยงาม และ มีความเหมาะสมกับเทคนิคต้นฉบับของภาพประกอบ ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.87$)

4. ด้านส่วนประกอบของภาพประกอบ

พบว่าผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นในด้านส่วนประกอบของภาพประกอบที่ส่งผลต่อการออกแบบภาพประกอบที่สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปศึกษา สำหรับเด็ก 7-9 ปี ทุกรายการอยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.03$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ในส่วนของส่วนประกอบทางทัศนธาตุ (Element of Art) เห็นด้วยมากที่สุด (จากข้อ 3) คือ ลักษณะการใช้ทัศนธาตุในงานภาพประกอบ สอดคล้องกับลักษณะการใช้ในงานศิลปะของเด็ก แต่มีความท้าทายมากกว่าในระดับเห็นด้วยอย่าง

ยิ่ง ($\bar{X} = 4.40$) และ รองลงมา (จากข้อ 4) คือ ออกแบบให้เด็กได้รู้จักคุณสมบัติและอารมณ์ของทัศนธาตุในลักษณะต่างๆ ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.20$)

ความคิดเห็นในส่วนของหลักการออกแบบ (Element of Design) เห็นด้วยมากที่สุด (จากข้อ 10) คือ ลักษณะการใช้หลักการออกแบบในงานภาพประกอบสอดคล้องกับลักษณะการใช้ในงานศิลปะของเด็ก แต่มีความท้าทายมากกว่าในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.13$) และรองลงมา (จากข้อ 8 และ 12) คือ ออกแบบให้เด็กได้เห็นลักษณะการใช้หลักการออกแบบ และออกแบบให้เด็กสามารถเชื่อมโยงส่วนประกอบของหลักการออกแบบที่มีตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.93$)

ความคิดเห็นในส่วนจากรูปแบบของงานศิลปะ (Style) เห็นด้วยมากที่สุด (จากข้อ 16) คือ ออกแบบโดยให้เด็กสามารถเข้าใจได้ว่ามนุษย์มีวิธีการสร้างงานศิลปะที่มีความหลากหลายทั้งในด้านเทคนิคและรูปแบบ ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งและเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.33$) และ รองลงมา (จากข้อ 14) คือ เลือกรูปแบบของงานศิลปะมาออกแบบให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.27$)

ความคิดเห็นในส่วนสื่อวัสดุและเทคนิค (Media and Technique) เห็นด้วยมากที่สุด (จากข้อ 18) คือ เลือกใช้สื่อที่สอดคล้องกับกิจกรรมในชั้นเรียนศิลปะของเด็ก แต่นำมาใช้อย่างแตกต่างและดัดแปลงให้เกิดรูปแบบที่สามารถกระตุ้นให้เด็กอยากสร้างงานศิลปะของตนเองบ้างในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{X} = 4.67$) รองลงมา (จากข้อ 19) คือ เลือกใช้ให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.47$)

ความคิดเห็นในส่วนของการใช้สีในภาพประกอบ (Color) เห็นด้วยมากที่สุด (จากข้อ 24) คือ เลือกใช้สีให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ในวิชาศิลปะศึกษาในชั้นเรียน (การใช้เฉพาะสีแม่สี การเลือกใช้สีขั้นที่ 2 การเลือกใช้สีขั้นที่ 3) ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.40$) รองลงมา (จากข้อ 26) คือ เลือกใช้สีเพื่อสื่อสารอารมณ์ (การใช้สีร้อน- สีเย็น การใช้สีตัดกัน สีคู่ตรงข้าม) ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.13$)

5. ด้านการจัดหน้าและรูปเล่ม

พบว่าผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นในด้านการจัดหน้าและรูปเล่ม ที่ส่งผลต่อการออกแบบภาพประกอบที่สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปะศึกษา สำหรับเด็ก 7-9 ปี ทุกรายการอยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.03$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ในส่วนการจัดวางหน้า (Layout) เห็นด้วยมากที่สุด (จากข้อ 6) คือ จัดวางมุมมองของภาพ (Perspective) ช่วยในการส่งเสริมจินตนาการของเด็กในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{X} = 4.53$) และ รองลงมา (จากข้อ 4) คือ จัดวางข้อความของเนื้อเรื่อง และภาพประกอบมีความสอดคล้องกันในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{X} = 4.67$)

ความคิดเห็นในส่วนของการลำดับเหตุการณ์ในการเล่าเรื่องเห็นด้วยมากที่สุด (จากข้อ 9) คือ การลำดับเหตุการณ์มีความต่อเนื่องและสอดคล้องกับเนื้อเรื่องในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{X} = 4.53$) และรองลงมา (จากข้อ 14) คือ การลำดับเหตุการณ์โดยใช้โทนสีในการกำหนดเหตุการณ์และอารมณ์ ความรู้สึกของฉากนั้นๆ ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.07$)

ความคิดเห็นในส่วนของฉากและตัวละคร เห็นด้วยมากที่สุด (จากข้อ 17) คือ ความต่อเนื่องของฉากและตัวละคร มีความสม่าเสมอของรูปร่างหน้าตาและสัดส่วนในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{X} = 4.47$) และ รองลงมา (จากข้อ 15 และ 19) คือ ฉากและตัวละครของมีความกลมกลืนไม่สะดุดและฉากและตัวละครมีความแปลกใหม่ที่เด็กไม่คุ้นเคย ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.33$)

ความคิดเห็นในส่วนการใช้สัญลักษณ์ทางศิลปะเห็นด้วยมากที่สุด (จากข้อ 24) คือ ออกแบบให้สอดคล้องกับสิ่งที่เด็กวัยนี้ในปัจจุบันมีความสนใจ ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{X} = 4.47$) รองลงมา (จากข้อ 22) คือ แทรกสัญลักษณ์ทางศิลปะที่เด็กใช้ในการสร้างงานศิลปะในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.07$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ในส่วนของคุณสมบัติเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะ จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ทั้งสามด้านเกี่ยวกับแนวทางการออกแบบภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็กที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปศึกษา สำหรับเด็ก 7 – 9 ปี

1.ด้านวัตถุประสงค์

จากการศึกษาพบว่า ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการออกแบบภาพประกอบเพื่อให้สามารถส่งเสริม กระตุ้นการเรียนรู้ทางศิลปศึกษาแก่เด็ก นักวาดต้องเข้าใจในพัฒนาการทางศิลปะของเด็ก และกิจกรรมศิลปะที่เด็กเคยปฏิบัติทั้งที่เด็กคุ้นเคยอยู่แล้ว กับกิจกรรมที่กำลังจะเรียนรู้ และนักวาดภาพประกอบต้องเข้าใจลักษณะของการเรียนรู้ทางศิลปะของเด็กเพื่อนำมาพิจารณาในการออกแบบภาพประกอบ และควรมีความรู้ความเข้าใจในสาระความรู้ที่เด็กวัยนี้ควรได้รับ เพื่อจะได้แทรกลงไป ในภาพประกอบ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก ภาพประกอบควรมีทิศทางในการนำเสนอรูปแบบของการเรียนรู้ทางศิลปะที่ต้องการให้เกิดแก่เด็กอย่างด้านมิติสัมพันธ์ ซึ่งสอดคล้องกับการเชื่อมโยง ลักษณะของมิติสัมพันธ์ในกิจกรรมศิลปะของเด็ก การตัดแปลงก็เป็นการนำเสนอเทคนิครูปแบบทางศิลปะที่สามารถทำท่ายให้เด็กเกิดความกระตือรือร้นในการที่จะสร้างงานของตนเองบ้าง หรือการตั้งแนวทางไปสู่การสร้างประสบการณ์ทางศิลปะแก่เด็ก เพื่อให้เป็นการสะสมข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการคิดสร้างสรรค์สร้างงานศิลปะของตนเอง

2.ด้านเนื้อเรื่อง

จากการศึกษาพบว่า ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเนื้อเรื่องส่งผลต่อการออกแบบภาพประกอบ แต่ไม่จำเป็นที่เนื้อเรื่องต้องเป็นการนำเสนอผ่านเรื่องราวของศิลปะเท่านั้น ลักษณะของเนื้อเรื่องอาจเป็นเรื่องทั่วไปแต่นักวาดภาพประกอบต้องตีความหารูปแบบและลักษณะการนำเสนอผ่านภาพที่เหมาะสมกับวัยของเด็กซึ่งก็ต้องให้เด็กเชื่อมโยงได้ เนื้อเรื่องก็ส่งผลต่อการรับรู้ทางศิลปะของเด็กได้ เนื้อเรื่องที่มีความประทับใจเด็ก เราก็จะพบว่าเด็กนำลักษณะเนื้อเรื่องเหล่านั้นไปใช้เป็นหัวข้อในการสร้างงานศิลปะของตนเอง เนื้อเรื่องของหนังสือสำหรับเด็กยังหมายถึงทั้งภาพและคำ เนื่องจากภาพประกอบก็จำเป็นต้องเล่าเรื่องสื่อสารกับคนดูเช่นกัน ดังนั้นการออกแบบภาพประกอบไม่จำเป็นต้องสะท้อนคำที่บรรยายเท่านั้น หากแต่ว่าภาพประกอบต้องทำหน้าที่เล่าเรื่องและสอดแทรกมุมมองทางศิลปะให้แก่เด็กด้วย

3.ด้านส่วนประกอบของหนังสือ

จากการศึกษาพบว่า ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า การเลือกวัตถุดิบในการนำมาผลิตนั้นส่งผลต่อการเรียนรู้แม้ว่าจะไม่โดยตรงก็ตาม แต่คุณภาพในการพิมพ์ กระดาษที่ใช้ ความชัดเจนของต้นฉบับส่งผลต่อความงดงามของภาพประกอบและลักษณะหนังสือโดยรวม ซึ่งจะก่อให้เกิดสุนทรียภาพที่น่าจดจำแก่เด็ก ซึ่งจะพัฒนาไปสู่การเรียนรู้ทางศิลปะศึกษาต่อไป

4.ด้านส่วนประกอบของภาพประกอบ

จากการศึกษาพบว่า ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า การออกแบบภาพประกอบควรคำนึงถึงทัศนธาตุและหลักการออกแบบที่เด็กช่วงวัยในนี้ใช้ในการทำงานศิลปะ ในด้านส่วนประกอบของภาพประกอบนี้นำมาใช้ในลักษณะมิติสัมพันธ์ของการใช้วัสดุต่างๆมาสร้างงานศิลปะ และยังทำให้นักวาดภาพประกอบได้มีโอกาสทดลองเทคนิคที่ใกล้เคียงกับการทำงานศิลปะของเด็ก เรื่องสีนั้นมีความน่าสนใจ สามารถกระตุ้นการรับรู้ทางสายตาได้ดียังเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่เด็กจะได้รู้จักเรื่องของอารมณ์หรือการใช้สีแทนสัญลักษณ์เด็กก็จะได้หัดอ่านภาษาที่ใช้สีในการสื่อความหมายไปพร้อมกับคำศัพท์ทางศิลปะ แต่ผู้เชี่ยวชาญก็ยังมีความเห็นว่าถึงแม้นักวาดภาพประกอบจะเลือกใช้เทคนิคเดียวกับเด็กแต่ก็ควรมีความท้าทายให้ปรากฏในภาพประกอบเพื่อเป็นการกระตุ้นให้เด็กเห็นแล้วก็อยากสร้างงานศิลปะของตนเองบ้าง

5.ด้านการจัดหน้าและรูปเล่ม

จากการศึกษาพบว่า ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ควรสอดคล้องกับการดำเนินเรื่อง เพื่อไม่เป็นการขัดเขี่ยข้อมูลที่มากเกินไป มุมมองของภาพ (perspective) ควรมีความน่าสนใจ

ใจมีการใช้มุมมองที่หลากหลาย เช่นมองแบบตานกเห็นมุมกว้าง มองแบบตามคเหมือนเวลาเรามองขึ้นที่สูง มุมมองเหล่านี้ส่งผลต่อจินตนาการของเด็กภาพที่ปรากฏก็เป็นเหมือนสายตาที่นักวาดภาพประกอบอยาก让孩子เห็น ดังนั้นถ้านักวาดภาพประกอบเข้าใจในบุคลิกของเด็กในช่วงวัยนี้ก็สามารถที่จะจัดประสบการณ์ให้เด็กได้สอดคล้องกับความสนใจ

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

จากการศึกษาพบว่า ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปะศึกษา ควรเป็นไปในลักษณะของการสะสมประสบการณ์ให้แก่เด็ก หากว่านักวาดภาพประกอบต้องที่จะนำเสนอรูปแบบงานภาพประกอบที่สามารถส่งเสริมหรือกระตุ้นการเรียนรู้ เพื่อให้เด็กนำไปใช้ในการคิดสร้างสรรค์งานศิลปะ การออกแบบก็ควรมีทิศทางในลักษณะที่เป็นเหมือนภาพต่อของภาพใหญ่ที่ค่อยๆ ให้ประสบการณ์ทางศิลปะแก่เด็กในรูปแบบต่างๆ และต้องมีนักวาดภาพประกอบหลายๆคนที่มีแนวทางเดียวกันนี้เพื่อให้เกิดงานภาพประกอบที่มีคุณสมบัติส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปะศึกษาอย่างแท้จริง และมีความหลากหลายแก่เด็ก

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ในส่วนของผลตรวจพิจารณาและแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ที่มีต่อแนวทางการออกแบบภาพประกอบที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปะศึกษาสำหรับเด็ก 7 – 9 ปี

1. ด้านวัตถุประสงค์

ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มีความคิดเห็นตรงกันว่าหากต้องการที่จะให้ภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็ก สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปะศึกษาได้นั้น ควรออกแบบภาพประกอบให้มีเรื่องราวที่เด็กสามารถเชื่อมโยงกับสิ่งที่เด็กรู้จักได้ ก็จะตรงกับข้อที่ว่าควรออกแบบให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว จากข้อนี้ก็จะไปเชื่อมโยงกับที่ควรออกแบบให้เชื่อมโยงกับสาระความรู้อื่นที่เด็กควรรู้ ความมีเอกลักษณ์ของภาพประกอบก็ส่งผลต่อการเรียนรู้และจดจำของเด็กในส่วนนี้มีความคิดเห็นที่เหมาะสมตรงกันที่จะเป็นแนวทางในการออกแบบภาพประกอบที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปะได้

2. ด้านเนื้อเรื่อง

ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มีความคิดเห็นตรงกันว่าหากต้องการที่จะให้ภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็ก สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปะศึกษาได้นั้น เนื้อเรื่องมีส่วนสำคัญในการกำหนดทิศทางของภาพประกอบ บุคลิกของตัวละครส่งผลต่อเด็ก ตัวละครที่มีการเรียนรู้หรือแสดงออกถึงความช่างคิดนั้นส่งผลต่อการจดจำเป็นแบบอย่างของเด็กการดำเนินเรื่องผ่านรูปแบบของประเพณี

และวัฒนธรรมไทยนั้นเชื่อว่าจะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ทั้งศิลปะและสิ่งอื่นที่เป็นคุณค่าทางวัฒนธรรมของไทยได้ ในส่วนนี้มีความคิดเห็นที่เหมาะสมตรงกันที่จะเป็นแนวทางในการออกแบบภาพประกอบที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปะได้

3. ด้านส่วนประกอบของหนังสือ

ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มีความคิดเห็นตรงกันว่าหากต้องการที่จะให้ภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็ก สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปะศึกษาได้นั้น ส่วนประกอบของหนังสือก็มีส่วนช่วยให้เกิดการเรียนรู้ทางศิลปะของเด็ก โดยเฉพาะที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นตรงกันในเรื่องของการเลือกใช้กระดาษในการพิมพ์ เพื่อ การเรียนรู้ทางศิลปะของเด็กในด้านของความงาม รองลงมาก็เป็นในเรื่องของการเลือกใช้ตัวอักษรที่ถูกต้อง และตามมาด้วยขนาดของหนังสือที่ส่งผลต่อการเล่าเรื่องและการออกแบบ ในส่วนนี้มีความคิดเห็นที่เหมาะสมตรงกันที่จะเป็นแนวทางในการออกแบบภาพประกอบที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปะได้

4. ด้านส่วนประกอบของภาพประกอบ

ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มีความคิดเห็นตรงกันว่าหากต้องการที่จะให้ภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็ก สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปะศึกษาได้นั้น ส่วนประกอบของภาพประกอบก็มีส่วนช่วยให้เกิดการเรียนรู้ทางศิลปะของเด็ก โดยเฉพาะที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นตรงกันในเรื่องของการออกแบบให้เด็กได้เรียนรู้รูปแบบการใช้ส่วนประกอบทางทัศนธาตุและการจัดวางองค์ประกอบที่สอดคล้องกับการใช้งานของเด็กแต่มีความท้าทายมากกว่า เพื่อกระตุ้นให้เด็กอยากสร้างงานศิลปะของตนเอง ในส่วนนี้มีความคิดเห็นที่เหมาะสมตรงกันที่จะเป็นแนวทางในการออกแบบภาพประกอบที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปะได้

5. ด้านการจัดหน้าและรูปเล่ม

ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มีความคิดเห็นตรงกันว่าหากต้องการที่จะให้ภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็ก สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปะศึกษาได้นั้น ส่วนประกอบของภาพประกอบก็มีส่วนช่วยให้เกิดการเรียนรู้ทางศิลปะของเด็ก โดยเฉพาะที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นตรงกันในเรื่องของการออกแบบให้ภาพประกอบและเนื้อเรื่องมีความสอดคล้องกัน กับการดำเนินเรื่องและการจัดมุมมองของภาพ ในลักษณะที่หลากหลาย ในส่วนนี้มีความคิดเห็นที่เหมาะสมตรงกันที่จะเป็นแนวทางในการออกแบบภาพประกอบที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปะได้

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามและผลตรวจพิจารณาและแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน สามารถสรุปเป็น แนวทางการออกแบบภาพประกอบที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปศึกษาสำหรับเด็ก 7 – 9 ปี ออกมาได้ดังนี้

1. ด้านวัตถุประสงค์ ควรออกแบบภาพประกอบให้เด็กสามารถเชื่อมโยงเรื่องราวในภาพสู่สาระความรู้อื่นๆได้ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมรอบตัวหรือสิ่งที่เด็กเข้าใจและคุ้นเคย และควรคำนึงถึงเอกลักษณ์ที่แสดงออกในงานภาพประกอบ

2. ด้านเนื้อเรื่อง ควรออกแบบเนื้อเรื่องให้มีตัวละครในเรื่องที่มีบุคลิกที่แสดงออกถึงไหวพริบ ในการแก้ปัญหา แสดงออกซึ่งการเรียนรู้ซึ่งจะช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้พฤติกรรมจากตัวละคร

3. ด้านส่วนประกอบของหนังสือ ควรเลือกใช้กระดาษในการพิมพ์ที่มีคุณภาพเพื่อให้ภาพประกอบมีส่วนในการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านสุนทรียภาพแก่เด็ก ส่วนการเลือกรูปแบบตัวอักษรที่ถูกต้องตามรูปของพยัญชนะไทยที่เด็กควรจดจำเป็นต้นแบบ

4. ด้านส่วนประกอบของภาพประกอบ ควรออกแบบให้ภาพประกอบแสดงให้เห็นลักษณะการใช้ทัศนธาตุและหลักการออกแบบที่สอดคล้องกับการสร้างงานศิลปะของเด็ก แต่ควรมีลักษณะที่มีความท้าทายและมีความซับซ้อนกว่างานศิลปะของเด็ก

5. ด้านการจัดหน้าและรูปเล่ม ควรออกแบบและจัดวางให้ภาพประกอบและเนื้อเรื่องมีความสอดคล้อง และการออกแบบให้มีมุมมองของภาพ (perspective) มีความน่าสนใจสามารถเล่าเหตุการณ์ได้ช่วยให้เด็กเกิดจินตนาการ และได้เรียนรู้มุมมองใหม่ผ่านภาพประกอบอีกทางหนึ่ง

การอภิปรายผลการวิจัย

1. ด้านวัตถุประสงค์

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อการกำหนดวัตถุประสงค์ในการออกแบบภาพประกอบที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปศึกษาสำหรับเด็ก 7-9 ปี สำหรับวัตถุประสงค์การออกแบบภาพประกอบ ที่สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ในลักษณะของการเชื่อมโยงกับสาระการเรียนรู้ พบว่ารายการที่มีความคิดเห็นมากที่สุด คือ ควรออกแบบภาพประกอบให้เด็กสามารถเชื่อมโยงกับสาระความรู้อื่นที่เด็กควรรู้ และควรออกแบบภาพประกอบให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็กที่เด็กสามารถสังเกตเห็น ซึ่งสอดคล้องกับ สอดคล้องกับ Mitchell และ Nelms (1992) ที่กล่าวว่า ภาพประกอบในหนังสือสำหรับเด็กนั้นมีคุณสมบัติในการเป็นวัตถุดิบที่เหมาะสมสำหรับผู้สอนศิลปะในระดับชั้นประถมศึกษา เพื่อช่วยให้เด็กทำความเข้าใจกับเนื้อหาที่จะทำการสอนได้ง่ายขึ้นซึ่งครอบคลุมไปในเนื้อหาทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านประวัติศาสตร์ศิลปะ ด้านศิลปวิจารณ์ ด้าน

สุนทรียศาสตร์ และด้านศิลปะปฏิบัติ จากการศึกษาเกี่ยวกับวรรณกรรมสำหรับเด็กที่เชื่อมโยงกับการจัดการเรียนการสอนศิลปะศึกษา พบว่าหนังสือสำหรับเด็กนั้นมีคุณสมบัติที่สามารถสอนให้เด็กเห็นถึงการเริ่มต้นการเรียนรู้ศิลปะศึกษาในด้านต่างๆ ที่กล่าวมาโดยที่หนังสือสำหรับเด็กเป็นสื่อทางศิลปะที่เหมาะสมและเด็กคุ้นเคยในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับ Lanthier และ Rich (1999) กล่าวถึงกรณีที่ศึกษาเกี่ยวกับเทคนิคที่สอดคล้องกับกิจกรรมศิลปะที่เด็กคุ้นเคย พบว่าการเลือกเทคนิคที่เด็กคุ้นเคยในชั้นเรียนอย่าง เทคนิคปะติดเศษวัสดุเพื่อสร้างงานศิลปะ โดยคัดเลือกหนังสือที่ใช้เทคนิคดังกล่าวในการสร้างงานมาแปลเล่มเพื่อให้เด็กได้เห็นความเหมือนและความต่างของเทคนิคและการนำเสนอที่ต้องการสอนเด็ก หลังจากเสร็จการทดลองพบว่าเด็กสามารถสร้างงานศิลปะที่มีความหลากหลายมากขึ้นและดึงเอาลักษณะที่น่าสนใจจากภาพประกอบหนังสือแต่ละเล่มมาใช้ในงานของตนเอง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเด็กสามารถนำรูปแบบใหม่ๆ มาเชื่อมโยงกับความรู้เดิมของตนเองเพื่อสร้างงานศิลปะที่แตกต่างจากเดิมขึ้นมาได้ Sipe (2001) ผู้สอนก็สามารถนำหนังสือภาพมาร่วมใช้ประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนได้หลากหลายวิธีและกับหลากหลายวิชา ภาพประกอบนั้นมีคุณสมบัติที่จะเป็นสื่อที่ส่งเสริมในด้านทัศนปัญญาของเด็กๆ เป็นการเริ่มต้นที่เด็กหัดใช้การเรียนรู้ในลักษณะของการเชื่อมโยงสิ่งต่างๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อการกำหนดวัตถุประสงค์ในการออกแบบภาพประกอบที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปะศึกษาสำหรับเด็ก 7-9 ปี สำหรับวัตถุประสงค์การออกแบบภาพประกอบที่สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ในลักษณะของการคิดแปลงไปใช้ในการสร้างงานศิลปะของตนเอง พบว่า รายการที่มีความคิดเห็นมากที่สุด คือควรออกแบบภาพประกอบให้เด็กเกิดความรู้สึกรำคาญ ในการที่จะสร้างงานศิลปะของตนบ้าง สอดคล้องกับ Gardner (1983) ที่เชื่อว่าการดูงานศิลปะเป็นกิจกรรมที่กระตุ้นความคิด ตลอดจนการรับรู้ และงานศิลปะนั้นแฝงด้วยภาษาสัญลักษณ์ ซึ่งจะเป็นการขยายขอบเขตของการเข้าถึงความรู้สึกรักนึกคิดของศิลปินและสถานะอื่นๆ ที่เป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดงานศิลปะ ในด้านของ มะลิฉัตร เอื้ออนันท์ (2545) กล่าวว่า การเรียนรู้ทางทัศนเป็นสาระประสบการณ์ในขอบข่ายแรก ของการเรียนรู้ศิลปะในระดับประถมศึกษา ในด้านศิลปะสำหรับเด็กเล็กๆ สิ่งแวดล้อมรอบข้างที่อยู่ใกล้ตัวไม่จำกัดว่าจะต้องเป็น ผลงานในหมวดทัศนศิลป์เท่านั้น ยังมีผลงานที่มนุษย์สร้างขึ้นอีกมากมาย ที่มีประโยชน์และมีคุณค่าต่อการเรียนรู้ของเด็กและในหัวข้อนี้ยังพบว่า รายการที่มีความคิดเห็นมากที่สุด คือควรออกแบบภาพประกอบให้มีความเป็นเอกลักษณ์ที่ไม่ซ้ำกับที่มีอยู่ และควรออกแบบภาพประกอบให้เด็กสามารถสังเกตเห็นลักษณะการใช้และคุณสมบัติของทัศนธาตุ ได้แก่ เส้น สี รูปร่าง รูปทรง พื้นผิว ที่ว่าง และ Cianciolo (1976) อ้างถึงใน Mitchell และ Nelms (1992) ได้อธิบายถึงความหลากหลายในรูปแบบของงานประกอบที่ปรากฏในหนังสือสำหรับเด็กว่า ภาพประกอบในหนังสือสำหรับเด็กนั้นมักวาดภาพประกอบที่ใช้เทคนิค วัสดุ และวิธีการสร้างงานแบบเดียวกับงานทัศนศิลป์ ดังนั้นก็ต้องยอมรับว่างานภาพประกอบก็มีศักยภาพ

ที่จะใช้สอนให้เด็กเข้าใจถึงความหลากหลายในรูปแบบงานศิลปะความหลากหลายในด้านการใช้วัสดุและเทคนิคใน ส่วนของ Berridge (1979) มีความคิดเห็นว่ารูปแบบทางศิลปะที่จะเลือกมาใช้สำหรับภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็กนั้นนักวาดภาพประกอบควรมีความใส่ใจในการเลือกมาใช้เนื่องจากภาพประกอบในหนังสือนั้นก็เปรียบเสมือนประสบการณ์ทางศิลปะชิ้นแรกๆของเด็ก การเลือกรูปแบบนั้นควรอยู่บนความเข้าใจในพัฒนาการทางศิลปะของเด็กและความเข้าใจในเรื่องของการรับรู้ทางสายตา(visual perception) ของเด็ก

2. ด้านเนื้อเรื่อง

ผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นในด้านเนื้อเรื่องที่ส่งผลต่อการออกแบบภาพประกอบที่สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปะศึกษา ในส่วนลักษณะของเนื้อเรื่อง เห็นด้วยมากที่สุด คือเนื้อเรื่องที่แทรกความรู้ทางศิลปะและ ลักษณะเนื้อเรื่องที่เด็กสามารถเชื่อมโยงสู่สาระความรู้ได้เอง สอดคล้องกับ Cianciolo (1970) กล่าวว่าอายุและความสามารถในการคิดและพัฒนาการทางสังคมของเด็ก ซึ่งผู้ใหญ่ต้องเข้าใจว่าจะใส่ประสบการณ์ใดที่เหมาะสมกับวัยของเด็กในหนังสือภาพความสามารถในการอ่านและเวลาที่เด็กใช้กับกับภาพประกอบเนื่องจากเด็กจะพยายามคาดเดาเนื้อเรื่องจากภาพประกอบชิมชับบุคลิกของตัวละครและบรรยากาศของเรื่อง จากการศึกษาพบว่าเด็กชอบภาพประกอบที่ประกอบเนื้อเรื่องที่เห็นจริงและมีสีสันสวยงามและมีรายละเอียดของภาพตามที่เนื้อเรื่องได้บรรยายไว้ ไม่ว่าจะเป็นบุคลิกลักษณะ กริยาท่าทาง และมีลักษณะที่สะดุดตาและความสนใจของเด็ก เนื้อเรื่องในหนังสือสำหรับเด็กนั้นรวมไปถึง การออกแบบภาพประกอบรายละเอียดต่างสอดคล้องกับ Rothlein (1996) ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกรูปแบบทางศิลปะมาใช้ว่าเด็กนั้นเรียนรู้ความแตกต่างของรูปแบบและเทคนิคทางศิลปะได้บ้างแล้วโดยเฉพาะที่สอดคล้องกับกิจกรรมที่เด็กคุ้นเคยในชั้นเรียนศิลปะ เด็กสามารถเชื่อมโยงภาพประกอบที่เห็นในหนังสือกับกิจกรรมของตนเองได้ อย่างงานของ Mitsumasa Anno ในหนังสือชื่อเรื่อง Anno's Journey ที่ได้แทรกภาพของงานศิลปะของศิลปิน Impressionis ซึ่งช่วยสร้างความประสบการณ์ทางศิลปะให้แก่เด็ก

ความคิดเห็นในส่วนของคุณลักษณะของ โครงเรื่อง เห็นด้วยมากที่สุด คือโครงเรื่องมีการดำเนินเรื่องที่มีความท้าทายให้แก่ไขปัญหา สอดคล้องกับ Boo-Kyung Cho and Jeongjum Kim (1999) ได้ศึกษาการเรียนรู้เด็กระดับชั้นอนุบาลในประเทศเกาหลีที่พัฒนาเพิ่มขึ้นด้วยการใช้หนังสือภาพสำหรับเด็ก เพื่อต้องการศึกษาวิถีทางที่หลากหลายที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กในการใช้หนังสือภาพสำหรับเด็กที่มีคุณภาพเพื่อพัฒนาการสร้างสรรค์และรายงานวิจัยยังได้ผลสรุปที่ตรงกัน ในส่วนของ ที่ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับการคุณค่าของใช้หนังสือภาพเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก

ว่าหนังสือภาพอนุญาตให้เด็กๆสามารถแบ่งปันประสบการณ์ซึ่งกันและกันได้และยังจะเป็นหัวข้อที่เด็กทั้งชั้นเรียนให้ความสนใจร่วมกันได้

ความคิดเห็นในส่วนของบุคลิกของตัวละคร เห็นด้วยมากที่สุด คือบุคลิกของตัวละครที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ส่งผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก สอดคล้องกับ Mitchell และ Nelms (1992) กล่าวว่าพฤติกรรมของตัวละครส่งผลต่อเด็ก มากไม่ว่าจะในด้านใด โดยเฉพาะในด้านที่จะเป็นแรงกระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ตัวละครที่ตั้งคำถามก็ทำให้เด็กได้คิดตามคำถามนั้นและก็ช่วยให้ตัวเด็กเองสร้างคำถามให้กับตัวเองบ้าง

ความคิดเห็นในส่วนของรูปแบบการเขียน เห็นด้วยมากที่สุดคือ ควรแทรกคำศัพท์เกี่ยวกับศิลปะ ความคิดเห็นในส่วนของลักษณะการใช้ภาษา เห็นด้วยมากที่สุดคือการเลือกใช้คำอย่างเหมาะสมเพื่อที่จะเปิดโอกาสให้ภาพได้เล่าเรื่องบ้าง สอดคล้องกับ Free(2004) ภาพและภาษานั้นมีหน้าที่เพื่อการสื่อสารทั้งคู่โดยมีลักษณะและกระบวนการในการทำความเข้าใจในองค์ประกอบที่ต่างกันเท่านั้น ภาพนั้นก็อาศัยความเข้าใจการเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมและก็แปรความหมายของสิ่งที่เห็นเพื่อทำความเข้าใจหรือเกิดปฏิกิริยาตอบสนอง ภาษาก็เช่นกัน ภาษานั้นคือสัญลักษณ์อย่างหนึ่งต้องมีการเรียนรู้ฝึกฝนเชื่อมโยงเพื่อให้เข้าใจความหมายเพื่อทำความเข้าใจเพื่อตอบสนอง จากงานวิจัยหลายชิ้นพบว่าการเรียนรู้พร้อมกันทั้งภาพและภาษาการเรียนรู้นั้นจะเกิดความเข้าใจและความทรงจำที่ยาวนานกว่าการเรียนรู้ผ่านสื่อเพียงชนิดเดียว ในส่วนของ Zhihui Fang (1996) กล่าวว่าภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็กนั้นเป็นเสมือนงานศิลปะที่เพิ่มคุณค่าให้กับหนังสือ เนื่องจากภาพประกอบที่สร้างสรรค์ขึ้นจากนักวาดภาพประกอบที่มีความตั้งใจจะถ่ายทอด สุนทรียะสู่ผู้อ่านมิใช่เพียงแค่ให้ภาพทำหน้าที่ประกอบเรื่องเท่านั้น

3. ด้านส่วนประกอบของหนังสือ

ผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นในด้านส่วนประกอบของหนังสือที่สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปศึกษาอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก คือในส่วนของทางเลือกกระดาษมาพิมพ์ โดยมีความคิดเห็นสอดคล้องกับ สอดคล้องกับ Sibley (2005) การเลือกกระดาษที่ใช้ในการพิมพ์หนังสือสำหรับเด็กนั้น เป็นส่วนสำคัญที่จะแสดงให้เห็นถึงคุณภาพของหนังสือ คุณสมบัติของกระดาษแต่ละชนิดมีความต่างกัน อย่างเช่นกระดาษที่มีพื้นผิวเรียบมัน ก็จะทำให้ภาพประกอบที่พิมพ์ออกมาดูแล้วให้ความรู้สึกสดใส และจับแน่น ให้สีสันทันเข้มเด่นชัดขึ้น แต่กระดาษที่มีพื้นผิวด้านก็อาจเหมาะกับงานภาพประกอบที่ใช้เทคนิคในการสร้างภาพประกอบที่แตกต่างออก และยังมีรายละเอียดเกี่ยวกับการเลือกความหนาของกระดาษอีกด้วย การเลือกกระดาษที่เหมาะสมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของต้นทุนการผลิตหรือความเหมาะสมในการพิมพ์ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ Kiefer (1995) การเลือกกระดาษที่จะใช้ในงานพิมพ์เพื่อให้งานที่พิมพ์ออกมามีความสวยงาม

ใกล้เคียงภาพต้นฉบับ จำเป็นที่ต้องทราบคุณสมบัติของกระดาษและเทคนิคของภาพประกอบ ต้นฉบับว่าสร้างขึ้นจากเทคนิคและวัสดุใด เช่น ถ้าต้นฉบับที่เป็นภาพสีน้ำหรือสีไม้ควรเลือกพิมพ์ ลงบนกระดาษด้าน แต่ถ้าต้นฉบับเป็นงานจากสีอะคริลิก ควรเลือกกระดาษผิวมัน เป็นต้น การเลือก กระดาษที่เหมาะสมจะส่งผลความสวยงามของหนังสือ และต้นทุนการผลิตของงานสิ่งพิมพ์ ความรู้ เกี่ยวกับกระดาษที่ใช้พิมพ์ ที่ต้องทำความเข้าใจ

4. ด้านส่วนประกอบของภาพประกอบ

ผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นในด้านส่วนประกอบของภาพประกอบที่สามารถส่งผลต่อการ ออกแบบภาพประกอบที่สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปศึกษา ในส่วนของส่วนประกอบทาง ทักษะธาตุ(Element of Art) เห็นด้วยมากที่สุด คือลักษณะการใช้ทักษะธาตุในงานภาพประกอบสอดคล้องกับลักษณะการใช้ในงานศิลปะของเด็ก แต่มีความท้าทายมากกว่าในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง และออกแบบให้เด็กได้รู้จักคุณสมบัติและอารมณ์ของทักษะธาตุในลักษณะต่างๆ สอดคล้องกับ

ความคิดเห็นในส่วนของหลักการออกแบบ (Element of Design) เห็นด้วยมากที่สุด คือ ลักษณะการใช้หลักการออกแบบในงานภาพประกอบสอดคล้องกับลักษณะการใช้ในงานศิลปะของเด็ก แต่มีความท้าทายมากกว่า สอดคล้องกับ Chesner (2000) ที่ได้ศึกษาการตอบสนองต่อส่วน ประกอบทางศิลปะ การจัดองค์ประกอบทางศิลปะ และส่วนประกอบในการออกแบบหนังสือภาพ สำหรับเด็ก และการตอบสนองต่อการอ่านที่ภาพประกอบส่งผลต่อความเข้าใจในความหมายของคำ และเนื้อเรื่อง และสัญลักษณ์ที่ปรากฏในภาพประกอบที่ส่งผลต่อความเข้าใจของเด็กจากการศึกษา พบว่าเด็กสามารถตอบสนองต่อหลักศิลปะและหลักการออกแบบที่ปรากฏในภาพประกอบหนังสือ ซึ่งมีดังนี้ สี สัดส่วน เส้น รายละเอียด ที่ว่าง รูปร่าง ความต่อเนื่อง ความคล้ายคลึง และ ความโดดเด่น

ความคิดเห็นในส่วนของรูปแบบของงานศิลปะ (Style)เห็นด้วยมากที่สุด (คือ ออกแบบ โดยให้เด็กสามารถเข้าใจได้ว่ามนุษย์มีวิธีการสร้างงานศิลปะที่มีความหลากหลายทั้งในด้านเทคนิค และรูปแบบซึ่งมีความคิดเห็นสอดคล้องกับ Stauffer (1998) กล่าวว่า นอกจาก ส่วนประกอบ ศิลปะ (art elements) ที่เป็นพื้นฐานทางทัศนศิลป์ อันเป็นความรู้พื้นฐานที่นักวาดภาพประกอบจะ ต้องมีแล้ว การเลือกใช้รูปแบบต่างๆของงานศิลปะยังเป็นการเพิ่มคุณค่าและช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหา ของเรื่องที่น่าเสนอมากยิ่งขึ้น เนื่องจากรูปแบบของงานศิลปะสามารถที่จะชี้เฉพาะลงไปในยุค สมัย และวัฒนธรรมต่างๆได้ ซึ่งจะช่วยให้ภาพประกอบกับเนื้อเรื่องมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ซึ่งมีความ สอดคล้องกับ Desai (2001) กล่าวว่า รูปแบบของงานศิลปะที่นักวาดภาพประกอบนำมาใช้นั้น สะท้อนซึ่ง วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่องและส่วนตัวของนักวาดภาพประกอบ บ่อยครั้งที่ภาพ ประกอบในหนังสือสำหรับเด็กที่สะท้อนวัฒนธรรมถูกนำมาใช้อธิบายความรู้ที่เชื่อมโยงกับเนื้อหา

ในการเรียน เพื่อศึกษาทั้งในเนื้อหาที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมของตนเองและผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับ Sipe (2001) กล่าวว่ารูปแบบของงานศิลปะมีความสำคัญในการกำหนดอารมณ์ความรู้สึกที่ศิลปินถ่ายทอดสู่สาธารณะ ทั้งยังเป็นส่วนสำคัญในการที่จะชี้้นำความเข้าใจสู่เนื้อหาสาระของผลงานศิลปะที่ศิลปินแสดงออก รูปแบบของงานศิลปะที่นักวาดภาพประกอบเลือกมาใช้จะส่งผลดังนี้ คือ

1. รูปแบบของงานศิลปะนั้นสะท้อนเวลาของฉากและเหตุการณ์ของเรื่อง และเป็นการเชื่อมโยงให้ผู้ดูเข้าใจในเรื่องของเวลาและสถานที่
2. รูปแบบของงานศิลปะคือสาระและเนื้อหาของหนังสือที่ผู้อ่านจะเชื่อมโยงเพื่อทำความเข้าใจ
3. แสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ในงานภาพประกอบของนักวาดภาพประกอบที่แตกต่าง

ความคิดเห็นในส่วนสื่อวัสดุและเทคนิค(Media and Technique) เห็นด้วยมากที่สุด คือเลือกใช้สื่อที่สอดคล้องกับกิจกรรมในชั้นเรียนศิลปะของเด็ก แต่นำมาใช้อย่างแตกต่างและคิดแปลงให้เกิดรูปแบบที่สามารถกระตุ้นให้เด็กอยากสร้างงานศิลปะของตนเองบ้างใน สอดคล้องกับ Lanthierc และ Rich (1999) ได้ทำการวิจัยในชั้นเรียนโดยนำหนังสือภาพสำหรับเด็กเข้ามาใช้ในการสอนศิลปะของนักเรียนเกรด 3 ของ โรงเรียน St.Albans โดยคัดเลือกหนังสือภาพที่ใช้เทคนิคการปะติด (collage) เป็นเทคนิคในการออกแบบภาพประกอบ จำนวน 12 เล่ม โดยคัดเลือกให้มีรูปแบบของผลงานผู้วาดภาพประกอบรูปแบบที่แตกต่างกัน เพื่อนำมาใช้ในกิจกรรมศิลปะที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้เทคนิคการปะติดในการสร้างเป็นผลงานศิลปะ ผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้วัสดุในการทำงานศิลปะได้มากขึ้นหลังจากได้เห็นรูปแบบของภาพประกอบในหนังสือภาพสำหรับเด็ก และผู้วิจัยยังเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นและแรงบันดาลใจเกี่ยวกับผลงานของตนเองให้เพื่อนฟังและช่วยกันคัดเลือกหนังสือภาพประกอบที่เด็กๆชอบเป็นพิเศษออกมาและให้เด็กๆ ให้เหตุผล ในการเลือก ซึ่งสอดคล้องกับการเรียนรู้ด้านสุนทรียศาสตร์ และศิลปวิจารณ์

ความคิดเห็นในส่วนของการใช้สีในภาพประกอบ (Color) เห็นด้วยมากที่สุด คือเลือกใช้สีให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ในวิชาศิลปะศึกษาในชั้นเรียน(การใช้เฉพาะสีแม่สี การเลือกใช้สีขั้นที่ 2 การเลือกใช้สีขั้นที่3) สอดคล้องกับ Karen Moni(2005) ที่กล่าวว่า การใช้สีในงานออกแบบภาพประกอบนั้นส่งผลต่อภาพรวมของหนังสือที่จะสะท้อนอารมณ์ ของเรื่องตลอดจนลักษณะทางวัฒนธรรม อย่างการใช้สีในงานภาพประกอบ ก็เป็นเหมือนสัญลักษณ์ในการสื่อสาร เนื้อหาของเรื่องและภาพรวมของหนังสือ สีนับสื่อความหมายกำหนดอารมณ์และความรู้สึกผ่านการใช้สีที่ใช้ในภาพประกอบ แม้แต่การเลือกเทคนิคหรืออุปกรณ์ในการทำงานคุณสมบัติของสีที่ผ่านอุปกรณ์และเทคนิคที่ต่างกันก็ทำให้สี สีเดียวกันนั้นกำหนดความรู้สึกที่มีต่อภาพประกอบต่างกัน ด้านของ Maurine และ Margaret (1997) ได้อธิบายถึงว่า ภาพประกอบในหนังสือสำหรับเด็กนั้นนักวาดภาพประกอบก็ใช้เทคนิค วัสดุและวิธีการสร้างงานแบบเดียวกับงานทัศนศิลป์ ดังนั้นก็ต้องยอมรับว่า

งานภาพประกอบก็มีศักยภาพที่จะใช้สอนให้เด็กเข้าใจถึงความหลากหลายในรูปแบบงานศิลปะ ความหลากหลายในด้านการใช้วัสดุและเทคนิค

5. ด้านการจัดหน้าและรูปเล่ม

ผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นในด้านการจัดหน้าและรูปเล่ม มีคิดเห็นสอดคล้องกันมาที่สุดในส่วนของ จักรวามุมมองของภาพ (Perspective) ช่วยในการส่งเสริมจินตนาการของเด็กในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง และ รองลงมา คือ จักรวามุมมองของเนื้อเรื่องและภาพประกอบมี ก็คิดว่าจะเล่าเรื่องแบบงานจิตรกรรมฝาผนัง คือเล่าต่อเนื่องกันไป แต่ต้องคิดว่าจะเอามาแบ่งตอนเป็นหนังสือสำหรับเด็กอย่างไร ก็ได้ออกแบบให้ทุกภาพต่อกันได้แต่เวลาจัดพิมพ์ก็เอามาตัดแบ่งตามตอนที่ได้กำหนดไว้ สอดคล้องกับ ความคิดเห็นของ Nodelman (อ้างถึงในSlip,2001) ที่กล่าวว่านักวาดภาพประกอบ ควรศึกษาการลำดับการดำเนินเรื่องของภาพยนตร์เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการลำดับเรื่องกับภาพของหนังสือ เนื่องจากในการจัดภาพในงานภาพยนตร์นั้นภาพที่ปรากฏจะมีลักษณะของภาพ ไกล ภาพใกล้ ภาพที่เน้นจุดสำคัญ แต่เนื่องจากหนังสือภาพมีความจำกัดของจำนวนหน้านักวาดภาพประกอบจึงจำเป็นต้องเลือกเล่าฉากที่มีความสำคัญในการดำเนินเรื่องมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ Sibley (2005) กล่าวว่า มุมมองของภาพนั้นควรสอดคล้องกับการเล่าเรื่องในแต่ละฉาก และควรเป็นมุมมองที่สะท้อนจุดเด่นในฉากนั้นๆ มุมมองของภาพนั้นต้องสอดคล้องกับเนื้อเรื่องที่จะนำเสนอ เช่นในหนังสือสำหรับเด็กที่ต้องการให้เด็กรู้สึกว่าเป็นเสมือนตัวละครในเรื่องมุมมองของภาพก็ ส่วนของSmith (1984) อ้างถึงใน Eubanks (1999) กล่าวว่า ภาพประกอบนอกจากจะต้องมีความสัมพันธ์กับเนื้อเรื่องแล้ว ภาพประกอบในแต่ละหน้าก็ต้องมีความต่อเนื่องของการลำดับเหตุการณ์ ซึ่งศิลปินผู้วาดจะต้องตัดสินใจว่าจะจัดองค์ประกอบ ใช้เทคนิควิธีการในการนำเสนอภาพประกอบของแต่ละเล่มต่างกันไปซึ่งขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของหนังสือแต่ละเล่ม รวมไปถึงการออกแบบการจัดวางตัวหนังสือให้เหมาะสมภายในแต่ละหน้า และการจัดหน้าให้เป็นหน้าคู่หรือหน้าคี่ก็ส่งผลต่อความต่อเนื่องของเรื่องราวกับภาพประกอบภายในเล่ม

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้พบว่า ผู้เชี่ยวชาญทั้งสามด้านมีความเห็นตรงกันว่าในสังคมไทยยังมีความต้องการในส่วนขององค์ความรู้และแนวทางในการออกแบบภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็กซึ่งและรวม ไปถึงส่วนประกอบอื่นที่เกี่ยวข้องกับการสร้าง การผลิตหนังสือสำหรับเด็กที่มีคุณภาพทัดเทียมกับต่างประเทศ แต่จะเป็นเรื่องที่น่ายินดีมากหากสังคมไทยจะมีแนวทางในการออกแบบภาพประกอบหรือการสร้างสรรคหนังสือสำหรับเด็กที่สอดคล้องกับสภาพสังคมและวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของไทย ดังเช่นประเทศอื่นๆ ที่เราต้องนำเข้าหนังสือสำหรับเด็กมาพิมพ์เพื่อ

จำหน่ายป๊ละเป็นเงินจำนวนมหาศาล เพื่อที่จะเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาหนังสือสำหรับเด็กของไทย ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรให้ความร่วมมือกันพัฒนา สืบต่อไป

จากการที่ได้ไปเก็บข้อมูลผู้วิจัยพบว่า มีผู้เชี่ยวชาญหลายท่านที่ได้มีโอกาสไปอบรมการออกแบบภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็กที่ต่างประเทศ ซึ่งทำให้เกิดมุมมองที่สามารถจะนำไปพัฒนางานหนังสือสำหรับเด็กที่เป็นรูปธรรม ปัจจุบันองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนมีงบประมาณในการผลิตหนังสือสำหรับเด็กปีละหลายล้านบาท แต่องค์ความรู้ที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการผลิตหนังสือสำหรับเด็กที่มีคุณค่านั้นยังไม่ชัดเจน และแนวทางในการสร้างงานภาพประกอบยังไม่ตอบสนองต่อการพัฒนาเด็กในทุกด้านอย่างแท้จริงการจะนำแนวทางการออกแบบภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็กที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปศึกษาไปใช้ให้เกิดเป็นรูปธรรมนั้น นักวาดภาพประกอบเป็นกลุ่มบุคคลที่สามารถนำแนวทางนี้ไปใช้ในการออกแบบภาพประกอบได้แต่สิ่งที่ทำความเข้าใจคือ ความเข้าใจในเรื่องของพัฒนาการตามช่วงวัยของเด็ก เนื่องจากความสนใจของเด็กแม้จะมีแนวคิดทฤษฎีได้กล่าวไว้ว่ามีลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน แต่เมื่อสภาพชีวิตและสังคมเปลี่ยนแปลง ความต้องการและความสนใจของมนุษย์ก็แปรเปลี่ยนตาม การนำหลักทฤษฎีมาใช้โดยมิได้สัมผัสสภาพความเป็นจริงของเด็กในปัจจุบันก็อาจทำให้ แนวทางในการออกแบบไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ไปได้

แนวทางการออกแบบภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็กที่ได้ทำการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นเพียงโครงสร้างที่จะทำให้นักวาดภาพประกอบ มองเห็นภาพรวมของการออกแบบภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็กที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อก่อให้เกิดการส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปะ ว่ามีส่วนประกอบใดบ้างที่นักวาดภาพประกอบต้องรู้และเข้าใจ โดยผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดทั้งจากภายในประเทศและต่างประเทศ อาจด้วยเรื่องเกี่ยวกับภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็กในเมืองไทยยังมีการศึกษาที่จำกัด ทำให้เนื้อหาหลายส่วนต่างใช้ของต่างประเทศ เนื้อหาเกี่ยวกับ หลักการของการออกแบบภาพประกอบผู้วิจัยก็พยายามค้นคว้ามาให้ครบถ้วนเพื่อที่จะให้เป็นแนวทางการออกแบบภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็กที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปศึกษาสำหรับเด็ก 7-9 ปี ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยและ การจัดการเรียนการสอนของวิชาศิลปศึกษาสำหรับเด็กช่วงวัยนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาลักษณะของหนังสือสำหรับเด็กที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะในแง่มุมอื่นๆ
2. ควรนำภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็กไปทดลองใช้ในการกิจกรรมการเรียนการสอนศิลปศึกษา

3. ควรศึกษารูปแบบของหนังสือสำหรับเด็กที่สามารถนำไปใช้ในการบูรณาการใช้ภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็กสู่สาระการเรียนรู้อื่นๆ